

Євдокимов. – Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2011. – 243 с.

5. Мороз, О. В. Організаційно-економічні фактори управління якістю на підприємствах: монографія. / О. В. Мороз, Л. М. Ткачук. – Вінниця: УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2005. – 137 с.

6. Прокопенко, І.Ф. Методика і методологія економічного аналізу [Текст] : навч. пос. / І.Ф. Прокопенко, В.І. Ганін – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 430 с.

7. Руденко, Л. Міжнародний досвід управління якістю і його використання на підприємствах України [Текст] / Л. Руденко, В. Афанасенко // Схід: аналітично-інформаційний журнал. – 2010.-№ 4. – С. 64-68.

УДК 657

Байдіна Ольга

магістрант

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

м. Київ

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИКИ КОНТРОЛЮ СПЕЦІАЛЬНОГО ФОНДУ БЮДЖЕТНОЇ УСТАНОВИ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ

Анотація

У статті розглянуто діючу методику та систему органів фінансового контролю за коштами спеціального фонду бюджетних установ. Надано практичні рекомендації щодо удосконалення форм та методів проведення державного фінансового контролю відповідно до Європейського досвіду.

Ключові слова: *контроль, методика, спеціальний фонд, бюджетна установа, реформування.*

Інтеграція в Євросоюз і перехід України на нові стандарти державних фінансів змінили напрями контролю за бюджетними коштами. Саме підвищення ефективності фінансового контролю має забезпечувати зміцнення в державі фінансово-бюджетної дисципліни. Констатація фактів порушень, як це було раніше при здійсненні контролю бюджетних установ, не сприяє їх усуненню, необхідно аналізувати і виявляти обставини та причини, які є наслідком їх вчинення. Таким чином, виникла пряма необхідність щодо впровадження нових видів і методів контролю використання коштів бюджету.

Основним органом державного фінансового контролю по лінії виконавчої влади є Міністерство фінансів України. Воно контролює виконання державного бюджету, дотримання Правил складання проектів бюджетів в Україні, установлює порядок ведення бухгалтерського обліку і складання звітності про виконання бюджетів, кошторисів видатків бюджетних установ, а також координує діяльність з контролю за додержанням надходжень та

використанням державних коштів та відомчий фінансовий контроль [1].

У системі Міністерства фінансів діють такі спеціальні контрольні служби, як Управління Державної казначейської служби і Державна фінансова інспекція України.

Відповідно до вимог Лімської декларації вищий контролюючий орган повинен бути зовнішнім (не створеним усередині відповідних організацій), що забезпечує незалежність його дій і прийнятих рішень від стороннього впливу, тобто функціональну та організаційну незалежність на основі положень Конституції [2].

Безперервний контроль всередині підприємства та незалежний аудит зовнішніми органами буде найефективнішою формою перевірки коштів спеціального фонду.

Найголовніше та найвідповідальніше місце в усьому контрольному процесі займає саме внутрішній контроль, оскільки від системності та безперервності його здійснення повністю залежать результати й наслідки контролю за цільовим та раціональним використанням коштів, які виділяються державою, з боку різних державних органів [3, с. 357]. У кожній бюджетній установі доцільно проводити безперервний внутрішній контроль. Він може бути здійснений або окремо уповноваженою на це особою, або відділом бухгалтерії. У будь-якому випадку необхідно чітко сформулювати коло повноважень такого контролера та зафіксувати його у посадовій інструкції. Упровадження ефективної системи внутрішнього контролю дозволить максимально зменшити ризик помилок і порушень. Саме за цим принципом побудована система державного фінансового контролю у країнах Європейського Союзу.

Ще однією, на нашу думку, більш ефективною, ніж ревізія, формою контролю є фінансовий аудит. Упровадження аудиту в державному фінансовому контролі бюджетних установ сприяє підвищенню відповідальності керівників, які як розпорядники бюджетних коштів повинні разом із річною фінансовою звітністю подавати складений органом ДФІ аудиторський звіт із висновком щодо достовірності фінансової звітності [4, с. 178].

Основними напрямками вдосконалення бюджетного контролю в сучасних умовах економіки України повинні стати: створення єдиного правового поля розвитку системи бюджетного контролю та законодавчого закріплення за його суб'єктами контрольних функцій, формування нових та вдосконалення чинних процедур бюджетного контролю, удосконалення методів, оптимізація організаційних структур, створення адекватної сучасним умовам інформаційно-комунікаційної інфраструктури та ін.

Вважаємо обов'язковим застосування усіма бюджетними установами Міжнародних стандартів аудиту. Стандарти розрізняють: аудит законності та правильності (фінансовий аудит) та аудит ефективності (результативності).

Зовнішній аудит повинен проводитись органами Державної фінансової інспекції. При цьому періодичність проведення аудиту повинна визначатися обсягами діяльності та особливостями бюджетної установи, але не рідше, ніж один раз у рік.

На нашу думку, особливої уваги стосується контроль за благодійними та спонсорськими внесками. Як показує практика багатьох бюджетних установ, не

завжди такі кошти витрачаються на конкретно визначену благодійниками ціль. Тому пропонуємо посилити фінансовий контроль за надходженням та витрачанням благодійних, спонсорських внесків, гуманітарної допомоги. Такий контроль доцільно починати з моменту надходження коштів та складати звіт з витрачених коштів, який буде підтверджений фактологічним матеріалом та наданий у доступ усім благодійникам. За нецільове витрачання благодійних коштів, несвоєчасне витрачання, витрачання в неповному обсязі, відсутність звітування необхідно посилити відповідальність. Потрібно використовувати фінансові санкції, а також у особливо важких випадках, - кримінальну відповідальність.

Отже, на сьогоднішній день в Україні використовуються такі види державного фінансового контролю бюджетних установ, як фінансово-господарський аудит, перевірка державних закупівель та інспектування. Уведення цих видів фінансового контролю з урахуванням Стандартів з аудиту державних фінансів сприяло підвищенню ефективності використання бюджетних коштів. Однак проведений аналіз дозволив виявити основні проблеми у сфері державного фінансового контролю бюджетних установ, які є причиною достатньо високого рівня порушень законодавства.

Для підвищення дієвості державного фінансового контролю бюджетних установ необхідно в першу чергу на законодавчому рівні: об'єднати у єдину систему фінансовий аудит, перевірку державних закупівель та інспектування бюджетних установ; розробити методiku щодо порядку здійснення вищевказаних контрольних заходів; розробити й упровадити методiku визначення й оцінки ризиків фінансово-господарської діяльності бюджетних установ відповідно до сфер діяльності.

Вирішення цих питань дозволить зменшити порушення у фінансово-бюджетній сфері, поліпшити управління фінансовими, матеріальними та трудовими ресурсами бюджетних установ, а також виконання ними своїх функцій і завдань для досягнення соціально значущих для суспільства цілей.

Список використаних джерел

1. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні: Закон України від 26.03.1993 №2939-ХІІ, зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.zakon4.rada.gov.ua (дата звернення 10.12.2014р.). — Назва з екрана.

2. Про затвердження Стратегії модернізації системи бухгалтерського обліку в державному секторі на 2007–2015 роки : Постанова Кабінету Міністрів України від 16.01.2007 № 34, зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.zakon4.rada.gov.ua (дата звернення 10.12.2014р.). — Назва з екрана.

3. Дорош, Н.І. Комплексна аналітична перевірка підприємства [Текст] / Н.І.Дорош // Збірник наукових праць ЛНТУ. Серія «Облік і фінанси». – 2012. – Випуск 9 (33). Частина 1 - с.355-360.

4. Дрижакова, Г.В. Вдосконалення бухгалтерського обліку в бюджетних установах [Текст] / Г.В.Дрижакова // Сучасні проблеми і перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в умовах глобалізації економіки : збірник тез

доповідей Міжнар. наук.-практ. конференції молодих науковців, аспірантів, здобувачів і студентів (3 грудня 2013 р.) / ЛНТУ. – Луцьк, 2013. – С.176-178.

УДК 336.71

Бакаїм Наталія

аспірантка

Львівський національний університет імені Івана Франка

м. Львів

ОСНОВНІ ЕЛЕМЕНТИ ОРГАНІЗАЦІЇ КОНТРОЛЮ ЛІКВІДНОСТІ БАНКІВ

Анотація

У статті розглянуто основні чинники організації контролю ліквідності банків. Проаналізовано вплив системи чинників на організацію контролю ліквідності банків.

Ключові слова: *контроль, ліквідність банків, чинники організації контролю, монополізація банківського ринку.*

Необхідність організації ефективного контролю ліквідності банків зумовлена системою чинників, які і визначають актуальність організації належного контролю за стандартами ліквідності. Серед них варто виділити наступні:

1. Прагнення банківських установ до примноження доходів при мінімальному внутрішньому і зовнішньому контрольному впливі. Останні події, а саме зростання кількості збанкрутілих банків засвідчили ігнорування ступенів ризику здійснюваних операцій порівняно з рівнем їх доходності, тобто неспівмірність у відношенні «ризик-прибуток».

2. Посилення зовнішнього контролю з боку Національного банку України, а також зацікавлених сторін в діяльності банку.

3. Зростання конкуренції між банками, які продовжують функціонувати на ринку.

Намагаючись залучити якомога більше клієнтів банки продовжують підвищувати відсоткові ставки за депозитами, надалі створюючи ситуацію, яка призведе до зростання браку ліквідності.

4. Зростання фінансових втрат від прийняття неправильних управлінських рішень. І першочергово це стосується рішень, щодо розвитку банківської установи.

5. Монополізація банківського сектору. Згідно рішення НБУ прийнятого 20 грудня минулого року встановлено наступні межі розміру активів для розподілу банків на групи [1]:

- 1-а група: активи більше 21000 млн. грн.;
- 2-га група: активи більше 6000 млн. грн.;
- 3-я група: активи більше 3000 млн. грн.;